

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrta leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrta leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. za mesec, 30 kr. za četrta leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrta leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrta leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampilj za 30 kr. Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

V Ljubljani, 13. marca.

Kakor smo v včerajšnjem listu že naznanili, se je sinoči res na osobno pismo povabilo gg. Horak-a in dr. Vošnjak-a zbralo nad 30 narodnih meščanov, najznanjih volivcev iz vseh treh razredov kupčijskega in obrtnijskega stanu, iz mesta in vseh predmestij, da bi se posvetovali, kaj zdaj storiti, ko je odbor „Slovenije“ se odpovedal vsemu daljnemu delovanju glede mestnih volitev. Izmed 36 povabljenih je izostalo samo 4 ali 5, dokaz, kako živo se zanimajo volivci sami za volitve.

Ker je shod bil privaten, ne moremo razglasiti vseh razprav in povemo samo glavne stvari. Vsi nazoči brez izjeme so izpoznali, da bi narodno meščanstvo se vsakako moralo udeležiti pri volitvah, da nam je to vedno vzdrževanje na škodo v materijelnem, še bolj pa sploh v narodnem oziru. O djanskem postopanju v tem kritičnem trenutku so se pa oglašala razna mnenja. Večina, med katero so bili gg. Horak, dr. Vošnjak, Grasselli, dr. Zarnik, Jentel, Petričič, Novak, dalje zastopniki vrlih krakovskih in trnovskih volivcev, so govorili za to, da kljubu odpovedanju „Slovenije“, se spustimo v volilno borbo in da se naj sestavi centralni mestni volilni odbor, kateri bi vse potrebno storil, da se volijo narodni kandidatje. Poudarjalo

se je, da ne sme iti za osobo, ampak za stvar in ako so zaradi ene osebe nastale take homatije, naj se ta v nemar pušča, vsi rodoljubi pa naj složno gredo na volišče.

Manjšina, katere glavna govornika sta bila gg. dr. Karel Bleiweis in Skale, mislila je, da letos ničesar ne bode mogoče opravljati, ker po odstopu „Slovenije“ ne bode prave složnosti in pravega veselja do dela med volivci, ako pa tega nij, potem je težko misliti na zmago. Tudi je čas že prekratek, priprave nepopolne in nedognane, zato bolje, da se vzdržimo še tudi letos volitve.

Kljubu tem ugovorom bi bila večina sklenila, se pri volitvah udeležiti, ko bi nekateri gospodje manjšine že zanaprej ne bili izrekli, da oni tudi v tem slučaju, ako bi kak centralni meščanski odbor postavil kandidate, nikakor ne bi pripomagali. Glede na to izjavo, večina nij hotela prevzeti velike odgovornosti, po „Sloveniji“ zmedeno in zavozlano stvar razvozlati.

Tedaj tudi letos ne bomo volili ter tako voljo spolnili onim, ki so se sicer udali na videz sklepu „Slovenije“, katerim pa je za izvršenje tega sklepa toliko mari bilo, kakor kmetu za lanski sneg.

In kako smo prišli do tega žalostnega izida, ki mora v srce boleti vsakega poštenega rodoljuba? Našim čitateljem na deželi, ki ne poznajo ljubljanskih razmer, se bode čudno zdelo, da so meščanski volivci sami

skoro brez izjeme za volitve, da je po tem javnem mnenju društvo „Slovenija“ bilo moralno primorano, nasproti svojim petletnim sklepom, izreči se za volitve in da končno vendar ne volimo. Temu so krivi različni razlogi, vsi izvirajoči iz petletnega nedelovanja, po katerem se je polastila tudi volivcev nekaka zbežanost, nekako nezaupanje v svoje lastne moči.

Pa vse to bi se dalo premagati, ko bi zbor „Slovenije“ ne bil po večini glasov izbral za kandidata med drugimi nekega človeka, ki se mnogim nikakor nij zdel sposoben za mestni zastop in zraven katerega sedeti se nijso mogli premagati nekateri drugi kandidatje ter so se raji odpovedali kandidaturi.

In ta kandidat je g. Regali, mizar v št. peterskem predmestju, odbornik in velik govornik katoliškega društva, da si je on še pred malimi leti vse drugače govoril, ali bolje, upil nad vsem tem, kar sedaj zagovarja. Ako hočemo Slovenci pred svetom spoštovani biti, se moramo kot omikanci obnašati. Surovim biti in škandale provocirati je lahko, pa surovost in škandal so končno na kvar in sramotenje samo onim, ki jih delajo, stvari pa še nikoli nijso pomagali. Ta Regali, bivši kandidat „Slovenije“, je bil pred nekimi leti iz „Sokola“ po sklepu občnega zbora (ne odbora, kakor nekateri trdijo) z veliko večino glasov iz-

Listek.

Prijateljem domače umetnosti.

Eno pak potrebno je:
Skerbi za-se, ljubi brata,
Dvigni ga, odpri mu vrata
I sodnik naj bo srcé!

Fr. Levstik.

V sedanji dóbi splošnega prerójevanja našega naroda, ko so vsled stanovitnega borenja nekaterih za pravico in resnico vnetih patrijotov začela kazati se na političnem in literarnem horizontu vesela znamenja upanja na boljše dneve; v sedanji dóbi, polni pomembe za prihodnost, je eden prvih nalogov naroda samega, da izpoznava, česti in duševno in materijelno podpira možé, koji so posvetili svoje naj plemenitniše moči njegovu prosveti. Slovenska dežela je majhena, a vendar, kadar gre za izvršitev kake vzvišene ideje se svojo darežljivostjo ne ostaje za sosednimi deželami, ako tudi se z njihovimi Rothschildi meriti ne more. Pred malo leti, ko se je objavil sklep za utemeljitev „dramatičnega društva“, kako srčno pozdravljan in radostno podpiran je bil od vseh resničnih prijateljev domače Talije! Ne bom govoril o drugih, prej že ustanovljenih v izobraženost narodovo delajočih društvih, te-

muč opomenim le najnovejših dveh: „glasbene matice“ in „pisateljskega društva.“ Kako hitro se množi število udov! Kdo nij teh dveh društev vesel in kdo si upa dvomiti, da bosti delali v duševno korist in veliko čast Slovencev, ako se vedno in vsestransko po zasluženi podpirati in se v njuni srci ne uséli znana kača, škodo činjajoča vsemu slovanskemu rodu že od Svetopolka sem? A kakor mora veseliti vsacega pravega domoljuba, da se po naših dedih zaneteni sveti ogenj v temelji Minervinem skrbljivo hrani in čuva; kakor je lepo in srce dvigajoče gledati, kako se začenjajo ceniti velikani, koji so v minulih dnevih borili se ali pa se še sedaj bore „z uma svitlim mečem“ kot govorniki, pesniki in pisatelji za politične pravice in za prosveto našega rodú: — ravno tako v srce zaboli s svetovno in našo kulturno zgodovino seznanjenega človeka, ako se ozira po naši lepi domovini, želeč prepričati se, kako njeni bistroumni in blagi prebivalci čislajo in podpirajo mojsterska dela obrazilnih umetnostij, koje se štejejo mej glavne faktorje pri širitvi civilizacije v slehernem narodu. Dleto in čopič v roci pravih umetnikov nijsta pridobila raznim starim in novim ljudstvom manjše slave, nego bridki meč pogumnega vojskovodje, nego

grmeča in srca pretresajoča beseda retorjeva, nego mogočno pero pesnikovo in pisateljevo. Ako zgodovina brani v zvestem spominu in ponosno kaže svoje Aleksandre, Cezarje in Hanibale, svoje Demostene in Cicerone, svoje Homerje, Virgilije in Horacije, imenuje tudi z ne manjšo navdušenostjo svoje Pinde, Praksitele, Zenodore, svoje Apele! Da pa narodu vzrasto takovi možje, treba da tiste, koje ima, umeje ceniti, za njihovo delovanje z vidnimi znamenji prispoznanja razveseljivati in tako v dosego še višje stopinje popolnosti izpodbujati. Kako so cenili ob svojem času in občudujejo še zdaj prijatelji lepega in vzvišenega Thorwaldsena, Canova, da molčim o drugih! In naš mogočni sosed, ravno sedaj ne samo slavi ampak tudi materijelno podpira mojstra Jos. Ernsta pl. Baudelna, ki je skoraj že dovršil 90 čevljev visoko, kupreno podobo Hermana Keruskerja, ki se bo v letošnjem poletju postavila na 95 čevljev visocem postamentu v Germanom historično imenitnem teutoburškem gozdu! Kar se tiče naših v resnici poštovanja vrednih umetnikov, kateri so delali z dletom in čopičem v slavo in prosveto našega stoletja zatiranega rodú, vé vsak izobražen Slovenec, da jih nemamo obilo. V prvo vrsto ne morem postaviti iz preteklih stoletij celó nobe-

ključen zavoljo nespodobnega obnašanja. In to bi moralo dovolj biti, da se tak človek ne stavlja povsodi na odlično mesto. „Sloveniji“ je za vse to malo mar, ona ga kandidira v 3. razredu, kjer je vselej še bila narodna večina in potem nij čuda, da misleče meščanstvo se ustavlja komandi društva, ki mu hoče usiliti takega kandidata.

G. Regali je sicer, ko je že več drugih kandidatov se bilo zavoljo njega odpovedalo, tudi odrekel se kandidaturi, pa ta redki rodoljub je ob enem zažugal, da bode vse razdrl, ako bi kak meščanski volilni odbor hotel kandidate postaviti; žugal je, da bode v denašnji seji „katoliškega društva“ provociral sklep proti udeleževanju pri volitvah itd. Pa dosta o tem.

Mi smo dopolnjevali svojo dolžnost; ako tudi odbor „Slovenije“, o tem naj sodi slovenski svet.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 13. marca.

V **državnem zboru** se nadaljuje posvetovanje o proračunu. Sprejele so se točke: dvor, kabinetna kancelija, državni zbor, državna sodnija in ministerski svet. Za ceste so se Dalmatincem in Bukovincem neke svote privolile; mi jim ne zavidujemo to darilce za pridnost in dobro obnašanje. Stroški za ministerstvo notranjih zadev in za ministerstvo za deželno obrambo so se brez debate sprejeli. Pri oddelku „politična uprava“ se oglasi dr. Roser, ter zahteva, da se v javnem sanitetstvu nobeden zdravnik ne nastavi, kateri nij naredil fizikatnega izpita. Poslanec Ljubiša stavi vprašanje do ministerstva zavolj ustanovljenja grško-orientalske metropolije v Černovicah.

Glasovanje o **volilni reformi** v državnem zborni še vedno razpravljajo federalistični listi, ki so vsi edini v tem, da celo po februarškem patentu in decemberski ustavi ta sklep nij postavno veljaven. Po §. 14 februarškega patenta se zahtevati dve tretjini glasov državnih poslancev za spremembo ustave, tedaj dve tretjini od 203. Ustavoverci pa računajo samo nazoče poslance. „Pol.“ navede enake odločbe iz starejših evropskih ustav.

Španjska in Nižje-zemska terjati za spremembo ustave, da ste dve tretjini poslancev nazoči in da tri četrti nazočih zanj glasujejo; skoraj enako portugiška in belgijska ustava. Po nemški ustavi od l. 1871 morajo tri četrti glasov biti za spremembo ustave, da je sklep veljaven. Pri nas v Avstriji pa zadostuje, ako mesto 203 poslancev jih samo 120 v zboru sedi.

Poljske novine z vso oostrostjo pobijajo volilno reformo. „Čas“ pravi, da je ta postava v Avstriji mogla samo zavoljo tega prodreti, ker Pruska podpira naše centraliste. „Gazeta Nar.“ pa vidi, da bode iz brezobzirnosti nemških centralistov izrastla sloga vseh federalističnih elementov. V prihodnjem parlamentu (če se bo volilna reforma res potrdila) ne bode sedel noben Čeh, noben Poljak, noben Slovenec, noben Tirolec; ravno tako bode manjkalo mnogo zastopnikov iz nemških dežel. Torej edinstvo države ne bode s to volilno reformo nič pridobilo, še izgubilo.

Dalmatinski ustavoverci so že z slovanožrtno „N. Fr. Pr.“ v zvezo stopili. Poslanec Ljubiša je namreč ta list naprosil, da je prijavil dva naročena telegrama iz Kotora in Dubrovnika, ki hvalita postopanje dalmatinskih poslancev.

Vnanje države.

Ruski državni svet se posvetuje sedaj o tem, kako bi se azijska Rusija še bolje zedinila s cesarstvom. Razdelila se bode v okrajine, ki bodo združene naravnost s cesarstvom. Glavno namestništvo v Orenburgu za zahodno Sibirijo bode jenjalo, in obe namestništvu, iz katerih obstoji, Orenburg in Ufa, se zediniti v evropsko Rusijo, ter pridet naravnost pod petrograjsko upravo. Le vshodna Sibirija obdrži za sedaj še svojo lastno upravo z glavnim namestništvom.

Turška vlada se silno slabo čuti, povsod sluti uporne nakane. Paša v Sofiji je baje zasledil med Bulgari veliko panslaviščno zaroto na velik strah vseh dunajskih ustavovernih listov. Mož je neki izvrsten policaj, ter zahaja sam (!) preblečen med ljudi. Vendar pa ne more dokazov najti, akoravno dan na dan trpinči uboge Bulgare. Sedaj bo dobil še pomočnika, ker je Mithad paša, nekdanji namestnik na Balkanu, postal minister pravosodja.

Francoska narodna skupščina nadaljuje posvetovanje o predlogih odseka tri-

deseterih. Legitimist Belcastel zahteva, da naj narodna skupščina že sedaj odloči, kaka naj bode prihodnja oblika vlade. Njega ne skrbi, da bi se po odhodu Prusov začeli nemiri na Francoskem. Minister Dufaure odgovori na to, da dotičnih njegovih besedij nijso prav razumeli. Nemški listi so njega napačno razumeli, ko so trdili, da francoska vlada za vzdrževanje javnega reda potrebuje tujih vojakov. Popravek Belcastelov je bil nato z 480 proti 162 glasovom zavržen. Thiers nij bil nazoč v seji. Udje komisije, katero je narodna skupščina izbrala, da pregledajo nove kupčijske pogodbe z Angleško in Belgijo, so skoraj vsi proti tem pogodbam in terjajo, da naj jih vlada poprej predloži poslancem trgovinskih zbornic, da je pregledajo. Predlog vlade bode torej najbržeje zavržen, ker potrjen bi moral biti v osmih dneh, sicer zadobi prejšnja pogodba z Angleško zopet za eno leto veljavo.

Na Španjskem se ponavljajo nemiri. Karlisti so razdejali veliki most severne železnice pri Pampeloni, voznja na Francosko po železnici nij vsled tega več mogoča. Ustavili so tudi vlak med Valencijo in Taragono, ter pobrali listine, ki so bile na njem. Narodna skupščina je kljubu protivnim glasovom radikalcev sklenila, da se v kratkem razide. Martos je vsled tega pustil predsedništvo, ker je glasoval proti vladnemu predlogu. Nova ustavodajna skupščina se snide 2. maja, volitve zanjo bodo pa že 10. aprila. Figueras je šel v Barcelono, da pomiri ondotne homatije. V ministerskem sovetu ga nadomestuje tačas Piy Margall. Francoska vlada je poslala pet vojnih ladij v španjsko pomorje.

Pruska gospodska zbornica je v seji 11. t. m. po hudi debati, ki je trajala celih šest ur, sprejela z 99 glasovi proti 62 postavo zaradi cerkvene disciplinarne oblasti. Ker jo je že prejšnji dan Bismark dobro obdelal, potem pa še ministerstva predsednik Roon, so se gospodje v strahu božjem udali, posebno ker je Roon zagotovil, da je to tudi volja starega Viljema, ter da postava nij na kvar protestantski cerkvi. Izjave katoličanov proti omenjeni postavi pa se množe dan na dan.

Vest, katero je prinesla „Ostd. Post“ zaradi nadškofa Ledohovskega v Poznanji, potrjuje za gotovo tudi „Posener Ztg.“. Oba lista pravita, da je državno pravdnštvo od vseh katehetov na srednjih šolah terjalo do-

nega vrednega moža in naši mojstri v slikarji so tudi kmalu imenovani: Kavčič, Mencinger, Langus, Kühnl, Franke, in še izobraževajoča se Šubic in Tomec, ti so naši mojstri in nadepolni zastopniki malarije. Ali ne bi bila tedaj želja našega naroda, da bi mu nebesa poslala moža, kateri bi, domoljubja poln in navdahren genijem umetnosti, s pomočjo svojega dleta mogel proslavljati njega, ki sme po vsi pravici upati boljše prihodnosti? Gotovo! In narodu našemu nij treba želeti in pričakovati takega moža, ima ga že v svoji sredi. Gospod Franjo Zajec, naš edini kipar, ki je izobraževal se na akademiji dunajski in monakovski, je tak umetnik, da se smemo ponášati ž njim. Preobširno bilo bi govoriti o njegovem resnem hrepenenju in o njegovih mnogih delih; zadostuje naj, da opozorujem prijatelje umetnosti, specijelno plastike, na njegova dosežaj glavna dela: iz kararskega marmorja izdelano doprsno podobo pokojnega našega Mecená, knezoškofa Wolfa, v stolni cerkvi tukajšni, na gipsasto doprsno podobo Vodnikovo v čitalnici ljubljanski in na Knobleharjevo, en relief tudi iz kararskega marmorja izsekano v Škocijanu na Dolenjskem. Veliko truda in skrbljivosti je pa ta za slavo naše očetnjave ves vneti mož v novej-

šem času tudi obračal posebno na modeliranje podob imenitnih Slovencev, kakor: Valvazorja, Vega, Vodnika, Preširna, Knobleharja, knezoškofa Wolfa, Slomška, Baraga, Tomana in Strosmajerja in rad bi on nadaljeval svoje vsega zanimanja vredno začetitje, ko bi nahajalo potrebne materijelne podpore. Ravno imenovani imenitni možje dobivajo se v gipsastih 21 palcev visocih statuetah in veljajo vsak bel 3 gold., trpljivo bronciran pa 3 gl. 50 kr., cena jako nizka, ako se ve in pomisli, kako zamudno je in koliko natančne pozornosti zahteva modeliranje. Gospod Zajec je pa pisalcu teh vrst razodel še krasno idejo, kojo želi izpeljati, ko bi se mu bilo nadejati na dotičnih krajih pospešujočega jo interesiranja. Ta ideja je: izdelati grupo, predstavljajočo mater Slavo, obdano od svojih rodov. Zares krasna ideja, koja bi v veliki meri izpeljana, služila vsemu slovenskemu narodu v ponos, kakor služi Nemcem vže preje omenjena Hermanova podoba. Pišoč o tej ideji se drznem tudi pri tej priliki ponižno opomeniti čestite gospode, ki imajo to stvar v rokah, da bi se že vendar enkrat zopet lotili nabiranja darov za Vodnikov spomenik, sè kojega moderiziranjem bi se g. Zajcu lahko pomagalo k zboljšanju

njegovega žalostnega materijelnega stanja. Naš blagi narod gotovo ne bo držal rok v žepu pri tem ponovljenem začetitju; priča temu je iz njegovih darov omišljeni Janežičev spominek, in priče so dalje bogati doneski, ki so se pokladali na darilno mizo za napravo Tomšičevega in Jenkovega monumenta. Se ve, agitacije je treba, kakor povsodi! —

Da bi se pa spoštovanemu umetniku v naglici njegov milovanja vreden stan vsaj nekoliko olajšal; da bi dalje on prepričal se, kako Slovenci vsacega, kdor je v njihovo korist in čast posvetil svoje najblažje moči, v resnici poštujejo: zato razodenem svojim rojakom vročo željo in prošnjo ob enem, da bi prav pridno kupovali navedene gipsaste statue, koje so lepota salonu visocega gospoda, kakor sobi prostega mestjana. Odbori slovenskih čitalnic in čitalnic vsosednjih krajih, vam velja v prvi vrstita poziv! Čitalnice, kamor zahajajo poleg izobražencev tudi prosti ljudje k zabavi in poduku, ti so prava dostojna mesta podobam naših imenitnih mož! Da torej taiste naše ljudstvo izpoznavati začjenja, in da se navdušuje za narodne ideje, naročujte vi, gospodje, kojih beseda ima priljudstvu veljavo, naštetih podob prav

tično škofovo okrožnico od 23. februarja po policiji.

Italijanska zbornica nadaljuje posvetovanje o novi vojni organizaciji. Vojni minister Ricotti zagovarja predlog vlade, katerega so poslanci leveice hudo grajali, kakor smo že povedali, ter pravi, da se bode s tem vojna moč Italije znatno povišala. Po izjavi vojnega ministra bi bila Italija v stanju v prihodnje postaviti 74.000 mož na noge.

Prince Amadej je s svojo rodovino že prišel v domovino, kjer ga povsod slovesno sprejemajo.

V **Švicci** je še zmirom velika agitacija zaradi znanih vladnih naredeb proti škofu Lachatov v Baslu in Mermillodu v Genfu. Medtem, ko večina Švicarjev odobrava obnašanje vlade v tej zadevi, se drugi hudo protivijo njenim naredbam. Duhovni baselske škofije so kljub vladni prepovedi z lece brali postni list Lachatov, ter pravijo, da v cerkvenih zadevah ne priznavajo državne oblasti. Mermillod bode dobil baje od papeža kardinalski klobuk.

Dopisi.

Iz Budim-Pešte 11. marca. [Izv. dop.] Te dni je bila precej mnogobrojna deputacija sestojeca iz zastopnikov hrvatskega sabora pri nas. Pod vodstvom Živkovića predstavila se je ministru-predsedniku Szlavyju, in potem ministru za komunikacije Tiszi. Pred Szlavyjem tožila je deputacija zlo upravo na Hrvatskem ter prosila za pomagilo. Szlavy je v veliko zadostenje deputacije obečal, da se bo upravni organizem na Hrvatskem v kratkem na bolje spreobrnil, ter ob enem deputacijo zagotovil, da se bo hrvatski sabor meseca maja, ali najkasneje meseca junija sklical. Pri predstavi pri ministru za občila, prašal je Brlič ministra, kako stoje zadeve o železnicah vojniške krajine, poudarjaje, da se je iz prodaje krajinskih gozdov dovoljnih denarnih sredstev v ta namen sebralo? Tisza je na to interpelacijo Brliča hrvatsko deputacijo z novico iznenadil, da je za železniško progo Zemljin-Ogulin ravno kar odobrenje od kralja prišlo! — Glede železnice Dunaj-Novij je pa deputacijo zagotovil da mu je posebno na tem ležeče, da se bo v slučaju koncesije črta memo Varaždina po-

obilo! Prepričan sem, da je nij Čitalnice, koja bi si ne mogla, ako je volja njih predstojnikov, naročiti nekoliko imenovanih statuet, ki so izvrstne, bodi-si gledé podobnosti predstavljane osebe, bodi-si gledé kompozicije in ki kaže, da je mojster že z odličnim vspehom studiral antike. Ravno tako apeliram pa tudi na srca vseh tistih, z darovi Plutovimi osrečenih prijateljev domače umetnosti, da bi gosp. Zajca čestili z naročitvami, pri kojih izpeljati bi imel njegov umetniški genij potrebne svobode dovolj in bi smel upati, da se bo njegova resna volja in spoštovanja vredna moč izpoznala. Ako tej prošnji dostavim še naznanilo, da se nad glavo našega mojstra zbirajo ravno sedaj nesrečo noseči oblaci in se je bati, da se ne bi slovenski rod zanj začel interesirati, ko bi bilo vže prepozno, menim, da je blagim Slovincem dovolj povedanega, Slovincem, ki dobro vedó, dá narod, koji svojih genijalnih mož ne spoštuje, jih vreden nij! — Druge slovenske novine se uljudno prosijo, da vsaj omenijo ta poziv!

V Ljubljani 7. marca 1873.

Jos. Carpenter.

tegnila. Ta vest bo Varaždince gotovo razveselila, ki že tako dolgo od Poncija do Pilata za železnico moledvajo. Hrvatska deputacija je bila od obeh ministrov simpatično in naklono sprejeta. Če k temu še to poročim, da je naš kraljevinski odbor obljubil, da bo do 15. tega meseca na elaborat hrvatskega kralj. odbora odgovoril, uvidi vsakteri, da je pri nas zadnji čas hrvatska pšenica naglo v klasje šinila.

V proračunski debati za strošek vojnega ministerstva so se naši konservativci s tem odlikovali, da so za zmanjšanje honvedske vojske govorili, ter v tem zmanjšanju sredstvo za odpravljenje deficita naznačili. Glavna govornika za ta nasvet sta bila Uermeny in Sennyey. Hiša njima nij ploskala in stem nju nasvete abrogirala. Honvedstvo je za naše Magjare to, kar je edino dete za stariše. Oni ga negujo, in kolikor le morejo v njegovo izobraženje trošijo. Vse svoje nade polagajo v njega, zlasti pa to pričakovanje, da jim njih stroške denes ali jutri z obilnimi obrestmi povrne. Naše honvedstvo nas strašno veliko stane, bi bogme komaj bilo, da hudič financministru Kerkapolju denar nosi, hasnilo nam pa honvedstvo do sedaj še nij nič. Vso vojno službo opravljajo pri nas samo linijski regimenti skupne avstro-ogerske vojske, honvedi pa lenobo pasejo, zijale delajo in dolgi čas prodajajo. Sicer je pa k ljubom onim milijonom, katere je honvedstvo do sedaj požrlo, cela ta stvaritev denes še kaj revežna. Naj pa bodo honvedi še tako izvrstni, ena stoji, in ta je, da svet ne bodo za magjare vsvojili! Honvedstvo je Andrassyjeva storitev. Konservativci vojujoči proti honvedstvu, vojujo tedaj posredno proti Andrassyju, in v tem se srečujejo z nekimi posebnimi krogi v Cislajtani.

Domače stvari.

— (Triindvajs et a predstava) dram. društva v deželnem gledališču bode v nedeljo 16. marca. Predstavljala se bode prvokrat nova igra „Tambor v Puebli“. Slika iz življenja mehikanskih prostovoljcev s petjem, v 3 dejanjih, prosto po nemškem predelal J. Alešovec.

— (Kako se raztrošajo koze.) Te dni je prišlo 13 Lahov po šubu iz Gradca; pripeljali so se po železnici in so v Ljubljani v šubnem lokali prenočevali. Ko jih drugo jutro zdravnik spregleda, najde enega teh možev na kozah tako bolnega, da je po vsem životu bil kakor posut z mozolji. Dotični človek je tedaj bil iz Gradca ves kozav odposlan; tako je sanitetno nadzorništvo v Gradcu. Dva izmed tovarišev pa sta tudi že bolehalo in so vsi trije morali v bolnišnico prenešeni biti. Potem nij čuda, da se koze vedno bolj raztrošajo.

— (Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani.) 25. p. m. imel je odbor tega društva svojo sejo. Razen ljubljanskih odbornikov bil je nazoč tudi Lapajne iz Ljutomeru. Pogovarjalo se je o sestavi „imenika vseh slovenskih učiteljev“, kateri se bode v tekočem letu izdal. V tem imeniku bodo uvrsteni slovenski učitelji iz Kranjskega, Štajerskega, Koroškega, Goriškega, tržaške okolice, in morebiti tudi iz Istrije in Ogerskega.

— (Zastran okrajnih šolskih nadzorništév) na Kranjskem je deželni šolski

svet ministerstvu nasvetoval, da se imenuje za Kranjsko samo 5 stalnih nadzornikov s plačo in stopinjo okrajnih komisarjev. Sedeži teh nadzornikov bi bili: Ljubljana, Postojna, Kranj, Rudolfovo, Kočevje. Novi nadzorniki bi imeli po 2 in po 3 okraje v svojem delokrožju.

„Slov. učitelj.“
— (Hranilnica v Kranji) je položila kavecijo. Tako bode ta za Gorenjsko važni denarni zavod vendar enkrat v življenje stopil.

— (V Loki) se je poštar zastrupil. Uzrok nam nij znan.

— (Zanimivo razkritje o Dalmatincih.) Dr. Costa piše v „Nov.“ sledeče: „Zelo se je začudil svet, da sedanji državni poslanci dalmatinski — izvoljeni po narodno-federalistični večini ondašnjega deželnega zbora — so glasovali za neposredne volitve ter se tako popolnoma ločili od velike federalistične ali državnopravne stranke avstrijskega cesarstva. Mordá mi je mogoče s sledečimi vrstami nekoliko razjasniti to njihovo prečudno vedenje. — V prvi polovici januarja meseca t. l. na Dunaji sedim neki dan v gostilnici s poslancem g. Danilom; blizu naji je sedel eden mojih znancev — dvorni svetnik in Nemeč. Pogovarjali smo se o različnih političnih stvareh. Ko pride govor na sedanji položaj Slovencev in dalmatinskih Slovanov, izjavlja gosp. Danilo svoje prepričanje tako-le: „nam Slovincem in dalmatinskim Srbom je odločeno, da poginemo. Slovinci bodo vsaj v enem stoletju ponemčeni, dalmatinski Srbi pa poitalijanjeni.“ — Osupnil me je ta izrek g. Danila. Ako narodnega zastopnika navdaja taka misel, potem se pač nij čuditi, da se véde edino le po načelu oportunitete, to je, začasnega dobička, bodi-si tudi zaasnega dobička za narod. Voditeljica pravemu zastopniku naroda vendar je le — srečna prihodnost naroda! — V Ljubljani 10. marca 1873. Dr. E. H. Costa.

— („Cvetnik“) berilo za slovensko mladino, I. del, uredil rajni Anton Janežič, prišel je ravnokar v novem natisu na svitlo. Natisnila in založila ga je tiskarnica družbe sv. Mohora, in se dobi pri njej, ali pa tudi pri raznih knjigarjih na prodaj. Cena mu je 80. kr. Srednje šole na Slovenskem, v katerih se rabi kot berilo, bodo se ga gotovo razveselile.

— (Družba sv. Mohora.) Celovški „Besednik“ piše: Letošnje knjige se v družbini tiskarni redno in jako marljivo tiskajo. Dosedaj so v natisu končane in vezane: „Večernice“, katere obsegajo obdarávano Slemenikovo povest „Izdajavec“ na pol desetih polah; Dr. Vošnjakovo „Umno kletarstvo“, ki v koledarjevi večji obliki obsega 11 polz 12 podobami in „Kristusovo življenje in smrt“, prvi snopič drugega dela. Koncem meseca marca bode dovršen tudi osmi snopič „Življenja svetnikov“ in do konca aprila IV. del „Živali“. Tačas se sestavlja imenik letošnjih udov in mesec majnik in junij sta odločena natisu družbinega „Koledarja“. Uredjeno je tedaj vse tako, da na vsak način družbeniki dobe knjige ob pravem času. Vse rodoljube pa zopet prosimo, da si prizadevajo povsod, kar le morejo pridobiti mnogo novih udov; kajti knjige se tiskajo letos v 22.000 iztisih in tiskovni stroški, dasiravno družba ima lastno tiskarno, so vedno

še ogromni, ker se je podražilo delo in poskočila cena papirja. Vpisovalne pole naj se pošljejo vsaj do 10. aprila. — Odboru je od odličnih strani došlo zopet nekaj novih rokopisov. Omenimo v prvi vrsti, da je slavnoznani naravoslovec in vrli slov. pisatelj gosp. dr. S. Šubie, profesor graškega vseučilišča, družbi naklonil obširen spis „o telegrafiji“, ki razpravlja vso zgodovino in sedanjí stan te od dneva do dneva važnejši iznajdbe. Razpravo razjasnuje 28 podob. Dalje je marljivi slov. pisatelj g. Leopold Gorenjec odboru poslal poslovenjeno Hoffmanovo povest: „Vérna mati, ali kaj mora mati vse strpeti za svojega otroka;“ in gosp. P. Gr. ss, čegar spis „Vrtnarica“ je bil letos obdarovan je poslal zbirko raznih povesti. Vsi omenjeni rokopisi so presojevalnemu odseku družbinega odbora oddani v razsodbo, katero naznanimo ob svojem času.

Razne vesti.

* (Bratomor.) Pri sv. Jederti v gotovljski fari je pred nekimi dnevi brat svojega brata ubil. Poslednji je bil samec in zaradi divjega obnašanja že večkrat kaznovan. Zadnjič po noči je vzal sekuro in upil okrog, da mora vse mrtvo biti. Njegov brat in tega žena se zapreta v sobo, divjak pa vrata prebije, in žena komaj uide z malim otročičem. Potem oženjeni onemu vzame sekuro iz rok ter ga poči po glavi ravno na senca. Živel je do jutra in so ga še pred smrtjo g. župnik v sv. olje djali.

* (Mak — usmrtil.) Na Spodnje Štajerskem je neká mati svojega nemirnega, 2letnega otroka hotela zazibati ter mu dala maka, ali žalibože preveč. Dete je tako mirno in sladko zaspalo, da se nij več zbudilo in je umrlo.

Izvirni telegrami

Slovenskemu „Narodu“.

Iz Dunaja 12. marca.* (Oddano 5 uri 50 min.) Včeraj in danes skupščina avstrijske državno-pravne stranke, nazočih čez 70 oseb iz Češkega, Moravije, Šlezije, Tirolskega, Vorarlberga, Štirije, med temi knezi Lobkovic, Salm; Rieger, Zeithamer, Hohenwart, Belkredi, Pražak, izmed Slovencev dr. Costa.

Iz Dunaja 13. marca. V torek in sredo je bil tukaj velik shod federalistov. Nazočí so bili poslanci in voditelji federalistične stranke iz vseh dežel. Med temi grof Hohenwart, grof Clam-Martinić, grof Thun, dr. Rieger, dr. Pražak, Oelz, dr. Costa in dr. Sklepalo se je o postopanju nasproti direktnim volitvam in o organizaciji federalistične stranke. Denes v četrtek bode se definitivno dogovarjalo z zapupnimi možmi poljske stranke.

*) Ker je bil ta telegram (nam došel že med tiskanjem lista) samo v polovico iztisov zadnje št. uvršten, ponavljamo i ga denes.

Tujci.

12. marca.

Europa Ana Kaiser iz Ptujja. — Černe iz Sežane. — Betučnik iz Kroepe.

Pri **Elefantu**: Valenčič iz Trnovca. — Part — Sängenberg. — Kos iz Kranja. — Papež, Salvia Papež iz Delnic. — Globočnik iz Zagreba. — Rumsekötzel iz Draždan. — Mali iz Tržiča — Stan iz Liona. — Pavia iz Gorice. — G. Barbo iz Rakovnika. — G. Lichtenberg iz Prapreč.

Pri **Maliću**: Röttel iz Kočevja. — Heinz iz Dunaja. — Taverner iz Koroškega.

Pri **Zamoreu**: Földen iz Moravskega. — Sitar iz Trebiža. — Košak iz Trebovlj.

Izdatelj in za uredništvo odgovoren: Ivan Semen.

Opomenica.

Konkurzi: Dve mesti okrajnih komisarjev, event. enega namestnijskega koncipista z 800 gld., v posljednem slučaju 200 gld. za stanovanje, do 5. aprila, v Trstu

Eksekutivne dražbe 17. marca: Pernetovo pos., 712 gl. 80 kr., v Kranji. — Zalokarjevo, 628 gl., v Kozjem. — Dreflakovo, 3360 gl., v Rogateci. — Gorjupovo, v Konjicah. — Petogovo blago, 1849 gl. 76 kr., v Ormuži. — 18. marca: Bončinovo, 2094 gl., v Idriji. — Feranovo, 1850 gl., v Kranji. — Stuklevo, 290 gl., v Černomlji. — Valantovo, 551 gl., in Debelakovo 550 gl., v Radoljici. — Lesarjevo, 700 gl., v Ribnici. — Drofenikovo, 5005 gl., v Rogateci.

Dunajska bors 13. marca.

(Izvirno poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	71 gld. 20	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	50
1860 drž. posojilo	104	80
Akcije narodne banke	981	—
Kreditne akcije	337	75
London	109	10
Napol.	8	73
C. k. cekini	—	—
Srebro	108	10

Tržne cene

v Ljubljani 12. marca t. l.

Pšenica 6 gl. 50 kr.; — rež 4 gl. 20 kr.; — ječmen 3 gld. — kr.; — oves 2 gl. — kr.; — ajda 3 gl. 30 kr.; — prosó 3 gl. 20 kr.; — koruza 3 gld. 40 kr.; — krompir 1 gl. 80 kr.; — fižol 5 gl. — kr. — masla funt — gl. 55 kr.; — mast — gl. 40 kr.;

— špeh frišen — gl. 30 kr.; — špeh povojen — gl. 42 kr.; — jajce po 1²/₃ kr.; — mleka bokal 10 kr.; — govodine funt 24 kr.; — teletine funt 27 kr.; — svinjsko meso, funt 28 kr.; — sena cent 1 gl. 40 kr.; — slame cent — gl. 90 kr.; — drva trda 6 gld. 20 kr.; — mehka 4 gld. 70 kr.

Turnske ure (46—10)

najbolje konstruirane in jako dober kup, s 3letno garancijo in plačili v obrokih se vedno dobivajo pri izdelovalcu

Janez M. Pogatschnigg

Podnart-Kropa na Gorenjskem.

Matej Soršak

v Kropi na Gorenjskem (Oberkrain).

Nij varno več brez **revolverja** kam iti; naj si ga kupi, kdor hoče smrti otet biti; le malo velja: 7 m/m, 9 m/m, 12 m/m samo 8 gld. 40 kr., 10 gld. 40 kr., 12, 14, 16, 18, 20, 22, 25 do 30 gld. n. d. še više. Prodajam puške, ki se od zadaj in od spredi bašejo, kakor tudi izbine tarčne puške; tudi pištole in patrone, po najnižji fabriški ceni in sicer po poštnem povzetju (Nachnahme). Kdor denar naprej pošlje, dobi provizijo. (79—2)

Menjavnica

„Wiener Commissions - Bank“,

Schottenring Nr. 18,

razpošilja

dobitne liste (Bezugs-Scheine)

na sledeče razpisane gručé sreček, in se morejo te sestave iz tega razloga najkoristnišim prištevati, ker je vsakemu posestniku takšnega dobitnega lista mogoče, vse glavne in postranske dobitke sam zadeti in razen tega obresti 30 frankov v zlatu in 10. gld. v papirju uživati.

Gruča A. (16 ždrebanj na leto.)

Mesečni obroki à 10 gld. Po vložbi zadnjega obroka dobi vsak deležnik sledeče 4 srečke: 1 5perc. državno srečko po 100 gld. od l. 1860. Glavni dobitek 300.000 gld., z odkupno premijo potegnene serije 400 gld. a. v.

1 3perc. e. turšk. državno srečko 400 frank. Glavni dobitek 600.000, 300.000 frankov gotovega zlata.

1 vojvod. Brunsviško srečko 20 tolarjev. Glavni dobitek 80.000 tolarjev brez vsakšega pridržka.

1 Insbruško (tirolsko) srečko. Glavni dobitek 30.000 gld.

Gruča B. (13 ždrebanj na leto.)

Mesečni obroki à 6 gld. Po vložbi zadnjega obroka dobi vsak deležnik sledeče srečke:

1 3perc. e. turšk. državno srečko 400 frank. Glavni dobitek 600.000, 300.000 frankov gotovega zlata.

1 vojvod. Brunsviško srečko 20 tolarjev. Glavni dobitek 80.000 tolarjev brez vsakšega pridržka.

Sachsen-Meiningska srečka. Glavni dobitek 45.000 gl., 15.000 južnonemške veljave.

Potem dobitne liste na peti del, 5perc. drž. srečke l. 1860. Mesečni obroki à 6 gl.

Potem dobitne liste na cele državne srečke l. 1864. Mesečni obroki à 10 gld.

Potem dobitne liste na pol državne srečke l. 1864. Mesečni obroki à 4 gld.

Potem dobitne liste na pol ogerske srečke. Mesečni obroki à 3 gld.

Potem dobitne liste na Brunsviške srečke 20 tolarjev. Mesečni obroki à 2 gld.

Potem dobitne liste na Insbruške srečke. Mesečni obroki à 2 gld.

Razen tega prevzame borzna pisarnica in menjavnica „Wiener Commissions-Bank“ vse kakor koli imenovane bankine, menjicne in borzne opravila.

Potrjene menjice in priporočila se na vse velike mesta v Evropi in v Ameriki po najnižji ceni razpisavajo. — Naročila na tukajšnjem mestu in iz pokrajine se naglo, gotovo in natančno izvršujejo, in po borzni pisarnici nakupljene menjice in vrednosti se oziroma na vsakokratni položaj denarskega tržišča po najbolj dobropkupnih pogojih dajejo.

Opraviški prostori so vsak dan od 9. ure dopoldne do 6. ure zvečer brez prestanda odprti.

Vnanja naročila se natančno in tudi na povzetje izvršujejo. Zapisniki vzdigateg se po vsakem ždrebanju franko zastonj razpošiljajo. (80—1)

Epileptičen krč ali božjast

zdravi pismeno poseben zdravnik za božjast **Dr. O. Killisch**, Berlin, Luisenstrasse 45. (255—28)

Pričujoče ima čez tisoč bolnikov v ozdravljenji.